

Zápis ze zasedání Výboru pro práva cizinců ze dne 14. března 2017

Přítomni: M. Faltová (předsedkyně Výboru), M. Čaněk, P. Čížinský, E. Flídrová (zástupkyně V. Honuskové), H. Franková, H. Frýdová, V. Günter, O. Hlinomaz (zástupce J. Sosny) L. Janků, T. Jungwirth (zástupce A. Dumont), Y. Leontiyeva, H. Rögnerová, K. Štěpánková, M. Vinkler (zástupce F. Nestávála), H. Skálová

Omluveni: A. Dumont, V. Honusková, F. Nestával, P. Pořízek, H. Dluhošová

Hostky: K. Andrlová (UNHCR)

Sekretariát: M. Archalous, P. Kalenská, J. Machačka

Program:

- 1. Pozměňovací návrh poslance V. Klučky k novele zákona o pobytu cizinců**
- 2. Zdravotní pojištění cizinců**
- 3. Kriminalizace občanů EU pracujících v ČR**
- 4. Podnět Výboru pro práva dítěte týkající se překladů obecných komentářů výborů OSN**
- 5. Různé**

Zahájení

M. Archalous vysvětlil nepřítomnost bývalé tajemnice A. Tukhi, která ukončila služební poměr ke konci roku 2016. Nyní probíhá výběrové řízení na nového tajemníka či tajemnici. Dnes máme na zasedání hostku K. Andrlovou z UNHCR (Vysoký komisař OSN pro uprchlíky).

1. Pozměňovací návrh poslance V. Klučky k novele zákona o pobytu cizinců

M. Faltová, předsedkyně Výboru, představila Podnět k pozměňovacímu návrhu poslance Klučky ke sněmovnímu tisku č. 990. Obdržela již pozměňovací návrhy k tomuto materiálu, o kterých bude Výbor dále diskutovat. K. Štěpánková z Ministerstva práce a sociálních věcí („MPSV“) vyjádřila nevhodnost postupu Výboru. Nesouhlasila s krátkou lhůtou k seznámení se s navrženým Podnětem a s nízkým počtem zástupců ministerstev. M. Faltová reagovala tak, že datum zasedání bylo zástupcům známo. Krátká lhůta k seznámení se s navrhovaným Podnětem byla způsobena samotným předmětem Podnětu, tedy nestandardním postupem změny zákona o právním postavení cizinců, ke kterému se právě navržený Podnět vyjadřuje. Nepřítomnost zástupce Ministerstva vnitra („MV“) je samozřejmě velmi nepříjemná. Zástupce MV se omluvil teprve včera a nebylo tak možné dopředu zjistit, že se mu daný termín zasedání nehodí. Diskuze byla vyloučena již samotnou existencí přílepku, nikoli neziskovými organizacemi. P. Čížinský v tomto M. Faltovou podpořil.

M. Faltová uvedla, že dnes se k tomuto tématu bude vyjadřovat Česká advokátní komora. Hospodářská komora ČR se proti tomuto návrhu pana Klučky již vyjádřila. O. Hlinomaz z Kanceláře vládního zmocněnce souhlasil, že lhůta k seznámení se s Podnětem byla velmi krátká, avšak předmět tohoto Podnětu je natolik zásadní a nesoulad některých částí návrhu poslance

s mezinárodním právem, evropským právem i ústavním pořádkem natolik zjevný, že je možné k danému problému dnes zaslaný Podnět přijmout. Jednotlivé body jsou ve zjevném rozporu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv („Úmluva“). Nejedná se o politickou otázku, ale o závazky státu podle mezinárodního práva. K. Andrlová uvedla, že odstranění přezkumu detencí je v jasném rozporu s Úmluvou a směrnicemi UNHCR.

M. Vinkler z Ministerstva průmyslu a obchodu („MPO“) se přiklonil ke K. Štěpánkové. Nicméně pokud je to proti Úmluvě, pak to nesmí projít. Pan poslanec to dělal ve spolupráci s MV. To je silný hráč na tomto poli. Na to reagovala P. Kalenská tím, že pokud MV chtělo tuto změnu, mělo to předložit jako svůj návrh a předložit ho do mezirezortního připomínkového řízení, kde by se k tomu další rezorty měly možnost vyjádřit. Nyní není možné z důvodu, že se MV na toto zasedání nedostavilo, tento poslanecký návrh ignorovat. M. Faltová uvedla, že problém spočívá v tom, že předkladatel obešel řádný legislativní proces. P. Čížinský upozornil, že MV se k tématu vyjádřilo ve středu, kdy s poslaneckým návrhem vyjádřilo souhlas. M. Čaněk položil M. Vinklerovi dotaz, zda se seznámil se stanoviskem Hospodářské komory. M. Vinkler tuto příležitost neměl.

M. Faltová obrátila pozornost k obsahu Podnětu.

Přišla H. Rögnerová.

M. Archalous upozornil, že Rada vlády pro lidská práva bude zasedat příští týden a bude moci tento Podnět projednat, pokud ho Výbor přijme.

Následně bylo přistoupeno k několika úpravám navrženého Podnětu.

E. Flídrová souhlasila se všemi výhradami, avšak doporučila, aby byl Podnět zkrácen, za účelem zvýšení šance, že se s ním někdo seznámí. Také navrhla přeformulovat některé obraty, aby Podnět Výboru zněl méně jako dokument nátlakové skupiny. Výbor si nemůže dovolit to, co si může dovolit nevládní organizace. Výbor by se měl hlavně vyjádřit k legislativnímu procesu.

M. Archalous upozornil, že pokud Výbor schválí tento Podnět, bude vydána tisková zpráva, která bude mít nejlépe jednu stranu. M. Faltová upozornila, že Podnět směřuje k Radě, kde většina členů nebude rozumět dané problematice. Souhlasila se zvýrazněním legislativního procesu. O. Hlinomaz upozornil na několik nevhodných obrátů. Navrhl doplnit k jednotlivým bodům, že z navrhované změny hrozí porušení několika článků Úmluvy. V návěti před původním bodem 7 (nyní bod 8) doporučil vložit odkaz na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, který zakazuje snižovat ochranu práv v něm zakotvených.

Y. Leontiyeva navrhla zdůraznit porušení evropského práva. O. Hlinomaz navrhl vyzdvihnout větu o rozporu návrhu s jednotlivými právními oblastmi.

M. Archalous upozornil, že Rada nemůže radit poslancům. M. Faltová navrhla danou formulaci zachovat. Případně ji může změnit Rada sama.

Hlasování o Podnětu ve znění s navrženými změnami

Pro: 10

Proti: 0
Zdrželi se: 4
Hlasujících celkem: 14

Návrh Podnětu byl přijat v podobě s navrženými změnami.

Úkoly:

- na Radě vlády ČR pro lidská práva bude Podnět Výboru prezentovat M. Faltová
- M. Faltová navrhla, aby byl Podnět předložen ministrovi pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu.

2. Zdravotní pojištění cizinců

L. Janků vysvětlila, proč tento bod navrhla zařadit na pořad zasedání Výboru. Považovala za dobré se k tomuto tématu vrátit a zeptat se, zda by se tím Výbor chtěl více zabývat.

H. Rögnerová z Ministerstva zdravotnictví („MZD“) uvedla, že je škoda, že se s materiálem, na kterém se tak dlouho pracovalo, nic nestalo. Materiál mohl zjednodušit pojištění. MZD s tím nyní nic dělat nebude. Je to na mrtvém bodě a nestane se nic, co by to změnilo. L. Janků upozornila, že vláda se usnesla, že je potřeba přijmout nějakou jinou právní úpravu. M. Faltová uvedla, že Výbor nemá nyní sílu překonat politickou vůli. Navíc před volbami by to nebylo vhodné otevírat, aby se z toho nestalo politické téma.

T. Jungwirth pozval členy Výboru na seminář nazvaný Migrace, zdravotní péče a lidská práva, který se bude konat dne 22. 3. 2017 od 9:30 ve velkém sále Lékařského domu v Praze. Adresu zašle členům Výboru.

3. Kriminalizace občanů EU pracujících v ČR

M. Čaněk představil problematiku kriminalizace občanů EU pracujících v ČR. MV vytvořilo zprávu nazývanou *Opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců*. Došlo k nárůstu protiprávních jednání na různých místech, např. v Kvasínách, kde se jedná ve většině případů o dopravní přestupky. Návrhy opatření uvedené v tomto dokumentu jsou zaměřené spíše represivně. Doporučuje se např. navýšit počty příslušníků Policie ČR či zvýšit kontrolní činnost v oblasti zaměstnávání a ubytování cizinců. Není zde zmínka o sociální práci. Ve zprávě se mluví o cizincích a občanech EU, ale mělo by se mluvit o pracovnících určitých sektorů. Dochází k nárůstu agenturního zaměstnávání. M. Čaněk vyzval členy Výboru k diskusi nad tímto tématem a k podávání návrhů, co by Výbor s daným stanoviskem mohl činit.

K. Štěpánková z MPSV uvedla, že byla nominována do pracovní skupiny pro řešení otázky průmyslových zón. Účastnila se dvou zasedání této pracovní skupiny. Dalšími účastníky této skupiny byli například představitelé samospráv určených zón či starostové obcí, dále sociální partneři. První zasedání bylo věnováno shrnutí situace. Vyrosl průmyslový podnik na místě, kde

nebyla připravená infrastruktura. Každý den tam dojíždí asi 5 tisíc lidí. Skupina se rozhodla, že se pokusí vydefinovat, co je možné udělat teď hned, co je možné ve střednědobém horizontu a co v systémové rovině. Problémem není, že jsou zaměstnání cizinci, ale že je tam mnohokrát větší počet lidí, než pro kolik je daná oblast určena. Na druhé schůzce bylo rozhodnuto, že vznikne pracovní podskupina, jejímž cílem bude vytvořit metodiku pro lokální samosprávu. V pracovní skupině je asi 40 lidí, kteří navrhuji řešení. Situace ohledně veřejného pořádku se nyní zklidňuje. Nyní se pracovní skupina zaměří na střednědobá opatření. Ta se budou týkat ubytování, poskytování zdravotní péče apod. Starostové podporují přistěhování lidí, kteří se rozhodnou žít na místě trvale. Místní obyvatelé však blokují změny územního plánu a výstavbu bytových domů. Devadesát procent lidí jsou polští „pendleři“. Budou se posilovat kontroly práce. Zdá se však, že to není hlavní problém. Problémy vznikají ve chvíli, kdy lidé vyjdou z práce ven. V Plzni se jedná spíše o Slováky z východu. Toto je základní přehled. Ohledně agenturního zaměstnávání je potřeba říci, že seriózní agentury nejsou problémem. Problém vytvářejí subjekty, které nejsou agenturami, nemají licenci.

M. Vinkler doplnil, že se zúčastnil Grémia pro integraci cizinců na MV, v některých věcech se jeho dojmy lišily s dojmy K. Štěpánkové. Na grémium se dozvěděl, že je podceněna situace s integrací, např. výuka češtiny, práva, zákoníku práce, kulturních rozdílů. MPO sklídilo kritiku kvůli své snaze o co největší dovoz těchto lidí, do něhož je MPO tlačeno firmami z důvodu pracovního boomu. V souvislosti s nárůstem cizinců ve jmenovaných pracovních zónách (Kvasiny apod.) se v současnosti ukazuje, že byly podceněny integrační procesy, ale MV pracuje na urychlené nápravě tohoto stavu.

M. Archalous doplnil, že materiál *Opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců* dostal výjimku z mezirezortního připomínkového řízení. Vláda přijala usnesení, kterým toto Opatření vzala na vědomí a uložila MV předložit vládě do 30. dubna 2017 komplexní materiál k *Opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců*. K takovému materiálu bude možné se jistě vyjádřit v rámci mezirezortního připomínkového řízení.

P. Čížinský podotkl, že se zdá, že se nejedná o cizinecký problém. Považuje za nesprávné, že je zdůrazňováno to cizinectví. Je mu věnována disproporční mediální pozornost. Také jsou zdůrazňovány jen represivní způsoby řešení. Navrhl podpořit text předložený Výboru M. Čaňkem.

M. Faltová položila dotaz M. Vinklerovi ohledně zmíněných integračních opatření. M. Vinkler odpověděl, že nezaznamenal, zda jsou nedostatečná. K. Štěpánková uvedla, že integrační opatření se měla řešit na včerejší schůzce pracovní skupiny. Brzy by měl být k dispozici zápis z této schůzky. M. Faltová se dále dotázala na další kroky MPSV. K. Štěpánková uvedla, že inspektoři práce budou mít k dispozici překladatele. MPSV dává dohromady seznamy lokálních tlumočnicků. T. Jungwirth položil dotaz na odpovědnost zaměstnanců. K. Štěpánková reagovala, že společenská odpovědnost firem byla rovněž probírána. Škodovka by například měla poskytovat autobusovou dopravu pro své zaměstnance.

Odchází K. Štěpánková.

M. Čaněk podotkl, že debata se nyní posouvá jinam, že už nejde o cizince. Nejsou však zastoupeny zájmy samostatných pracovníků. Nejsou tu organizace, které reprezentují migrující pracovníky EU. Nejsou to odbory. Bylo by možné posílit roli nevládních organizací, které dělají terénní práce, avšak nebyl zájem ze strany MV.

T. Jungwirth požádal o začlenění požadavku účasti nevládních organizací na pracovních skupinách týkajících se tohoto problému do seznamu požadavků Výboru ke zlepšení situace. H. Franková upozornila, že problém je vynětí občanů EU z fondů. M. Faltová souhlasila, že nabídka opatření by měla být cílena i na občany EU.

Došlo k doplnění znění výzvy Výboru.

Hlasování o výzvě Výboru ve znění s navrženými změnami

Pro: 9
Proti: 0
Zdrželi se: 4
Hlasovalo: 13

Výzva Výboru byla přijata ve znění s navrženými změnami.

4. Podnět Výboru pro práva dítěte týkající se překladů obecných komentářů výborů OSN

P. Kalenská představila nový Podnět Výboru pro práva dítěte týkající se překladů obecných komentářů výborů OSN. Uvedla, že sice se obecné komentáře výborů OSN netýkají práv cizinců, avšak Výbor pro práva dítěte vyzval všechny další poradní výbory Rady vlády ČR pro lidská práva, aby se k podnětu přidaly, proto chce tajemnice Výboru pro práva dítěte tuto možnost nabídnout i Výboru pro práva cizinců. Navíc mnoho z předmětných obecných komentářů se problematiky cizinců dotýkají. Podnět bude představen na příštím zasedání Rady vlády ČR pro lidská práva, která se bude konat dne 21. 3. 2017.

M. Faltová uvítala tento Podnět. Sdružení pro integraci a migraci komentáře při své práci často používá.

O. Hlinomaz upozornil, že se jedná o velký počet komentářů (153) a že dle Podnětu na ně není mnoho času. Kancelář vládního zmocněnce se o překlady jinak zajímá a věc bude nadále sledovat.

M. Archalous upozornil na problém s navyšováním osob ve státní správě. Je možné, že žádná osoba na to povolena nebude.

Hlasování o přijetí Podnětu:

Pro: 11
Proti: 0
Zdrželi se: 2
Hlasovalo: 13

Usnesení bylo přijato. Členové Výboru se shodli, že není potřeba nikoho určovat k předložení Podnětu Radě, jelikož tento úkol bude splněn členkou Výboru pro práva dítěte.

5. Různé

M. Archalous upozornil na novelu zákona o advokacii, která upravuje právní pomoc a která je nyní v mezirezortním připomínkovém řízení. M. Faltová se ohradila proti zakotvení právní pomoci v zákoně o advokacii, protože takto nebude upravena právní pomoc, která je poskytována neziskovým sektorem. Novela by znamenala, že Správa uprchlických zařízení sama zhodnotí, jestli někdo potřebuje právní pomoc. Tato úprava je zbytečná, nefunkční a nepřijatelná. M. Archalous uvedl, že připomínky Odboru pro lidská práva Ministerstva spravedlnosti („MSp“) nezpracovalo s odůvodněním, že právní pomoc není neziskovému sektoru navrhovanou úpravou zakazována. H. Franková uvedla, že navrhované 4 hodiny konzultací jsou naprosto nedostatečné. T. Jungwirth položil dotaz, zda MSp nemá vůbec vůli navrhované připomínky zapracovat. M. Archalous uvedl, že mu to není známo, nyní jde návrh na vládu s rozporem. Rozhodovat bude vláda.

Na závěr M. Faltová prohlásila, že by bylo dobré mít co nejdříve novou tajemnici. Pokud se tak nestane, pak se pokusí další setkání iniciovat v květnu.

Zapsala: P. Kalenská